

Datum 12.6.2018

Ärende Förslag till ändring av lotterilag II - Omsorgsplikt

LI 2018 /4

lotteri
inspektionen

Till Landskapsregeringen

Lagstiftningspromemoria om förslag till ändring av landskapslag om ändring av landskapslagen om lotterier 2016:11.

”Krav på omsorgsplikt att följa kundernas spelmönster vid spel via elektromagnetiska vågor - i syfte att motverka spelproblem”

1 Behörighet

Landskapet har lagstiftningsbehörighet angående lotterier med stöd av 4 kap. 18 § 6 punkten i självstyrelselagen för Åland (1991:71).

2 Lotteriinspektionen

Enligt landskapslag om Lotteriinspektionen (2016:10) är myndigheten tillsynsmyndighet i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen om lotterier. Enligt 3 § landskapslagen om lotteriinspektion ska lotteriinspektionen ta initiativ till nödvändiga förbättringar av lotterilagen.

3 Avsikten med gällande rätt

Enligt motiveringen till landskapslagen om ändring av lotterier (2016:11) ska minderåriga och särskilt utsatta personer i största möjliga utsträckning skyddas från skadeverkningar som kan uppstå till följd av penningspel. Penningspelsverksamheten ska anordnas på ett sådant sätt att risken för skadeverkningar minimeras.

4 Bakgrund förslag till ändring

Lotteriinspektionen ansvarar för att det görs årlig kontroll av den penningsspelsverksamhet som anordnas enligt 3§ landskapslagen om ändring av lotterier (2016:11). Årlig kontroll kontrollerar att penningsspelsverksamhet som anordnas följer landskapslagen om lotterier (1966:10) och annan lagstiftning.

Den 25 maj 2018 träder EU:s dataskyddsförordning (även benämnd "GDPR") i kraft. I samband med GDPR ikraftträdande har tillståndsinnehavares användning av personuppgifter i samband med övervakning av kundernas spelmönster aktualiserats då GDPR ställer strikta krav på all personuppgiftshantering och bestämmelserna är dessutom kopplade till höga sanktioner.

Ålands Penningautomatförening ("Paf) har sedan år 2011 i sitt spelansvarsarbete använt sig av ett egenutvecklat verktyg som kallas radar vars syfte är att upptäcka kunders eventuella spelproblem genom att följa kundernas spelmönster. Kunderna som fastnar i radar kontaktas av Paf enligt ett särskild fastställt processchema. Syftet med processchemat är att motverka spelmissbruk.

För att säkerställa att hanteringen av personuppgifter är förenlig med GDPR bör den kunna motiveras med stöd av tydliga lagkrav. Till följd av detta har det uppmärksammats att landskapslag om lotterier behöver ändras och tydliggöras i syfte att stärka spelarskyddet enligt 3a§ i landskapslagen om lotterier 2016:11.

5 Aktuell lagstiftning

I landskapet Åland regleras lotteriverksamheten genom bestämmelserna i landskapslagen om lotterier (1966:10) och landskapslagen om ändring av lotterier (2016:11) (nedan "Lotterilagen")

Följande bestämmelse tar upp regleringen om spelansvar;

3 a §

Lotterier i form av penningspel ska anordnas så att rättsskyddet för dem som deltar i penningsspelsverksamhet garanteras samt att oegentligheter och brott förbindras.

Peningsspel ska även anordnas så att sociala problem och hälsoproblem som spelandet orsakar minimeras.

Den som anordnar spel åläggs också anta ett kvalitetsledningsdokument enligt 4 d § Lotterilagen som bl.a. ska innehålla "*närmare specifikationer och redogörelser rörande sådant av betydelse för en säker penningsspelsverksamhet såsom ansvarsfullt spel, test av slumpgeneratorer, kundservice, personuppgiftshantering, antipenningtvättsåtgärder, marknadsföring, hantering av kundmedel, arbetsmiljön ur ett säkerhetsperspektiv samt vilka åtgärder som fortlöpande vidtas som ett led i uppföljningen och förbättringen av verksamheten*".

Därutöver anges följande i Pafs tillstånd för spel via elektromagnetiska vågor (Nr 794 Rk1a);

Tillståndsinnehavarens ansvar

Landskapsregeringen framhåller att spelverksamheten ska ske på ett säkert och ansvarsfullt sätt samt att oegentligheter och brott förbindras. Spel ska anordnas enligt gällande landskapslag och så att sociala problem och

hälsoproblem som spelande orsakar minimeras. På speljätten skall det finnas funktion så att spelarna frivilligt kan begränsa sitt spelande eller för viss tid utestänga sig själva från alla former av spel.

6 Behov av ändrad lagstiftning

Det är Lotteriinspektionens åsikt att spelarskyddet skall stärkas så att spelaktörerna under åländsk lagstiftning tillåts använda effektiva verktyg för att motverka spelproblem genom att följa kundernas spelmönster vid spel via elektromagnetiska vågor. Lotteriinspektionen anser att det åländska regelverket bör stärkas så att samma nivå som i Sverige bör gälla avseende omsorgsplikt.

I förslaget till ny svensk spellag¹ 14 kap. 1 § föreskrivs följande avseende omsorgsplikten;

Omsorgsplikt

*1 § En licenshavare ska säkerställa att sociala och hälsomässiga hänsyn iakttas i spelverksamheten för att skydda spelare mot överdrivet spelande och hjälpa dem att minska sitt spelande när det finns anledning till det (omsorgsplikt). I omsorgsplikten ingår att motverka överdrivet spelande genom **fortlöpande kontroll av spelbeteende**. Licenshavare ska i en handlingsplan redovisa hur omsorgsplikten ska fullgöras.*

Ändringar bör göras så att regler om omsorgsplikt närmare definieras i landskapsförordning istället för lagtext. Lotteriinspektionen är behjälplig med sakkunskap vid framtagandet av landskapsförordning för ändamålet.

7 Motivering till förslag

Behovet av ändrad lagstiftning gäller för att den som anordnar spel på ett effektivt sätt skall kunna arbeta med spelansvar samt motverka uppkomsten av spelproblem. Eftersom gällande lagstiftning ska skydda spelare från skadeverkningar som kan uppstå till följd av penningspel bör även skadeverkningar i möjligaste mån begränsas innan de uppstått om spelaren har behov av det.

Hanteringen av personuppgifter av spelanordnare för att motverka spelproblem motiveras under nuvarande lagstiftning främst av ett tvingande berättigat intresse. Med tvingande berättigat intresse menas att ändamålet med behandlingen skall väga tyngre än den eventuella kränkning som en behandling kan innebära för den enskilde. Intresset att skydda kunderna från överdrivet spelande och motverka spelmissbruk väger tyngre än den eventuella integritetskränkning som en övervakning av spelmönster i detta syfte kan innebära för den enskilde individen.

För att kunna vidta åtgärder mot spelproblem är det nödvändigt för tillståndsinnehavare av penningspel på Åland får behandla personuppgifter i detta syfte. Att tillståndsinnehavare inrättar verktyg för att kunna motverka spelmissbruk genom att följa kundernas spelmönster och agera på förändringar som kan tyda på en spelproblematik är i linje med 3a§ Lotterilagen. Lotteriinspektionen anser att de lagkrav som finns på spelansvarsområdet är ringa och vagt utformade och behöver förtydligas med införandet av omsorgsplikt.

¹ Prop. 2017/18:220 "En omreglerad spelmarknad" s.474

8 Förslag till ändringar av landskapslagen om lotterier 2016:11

a) Lotteriinspektionens förslag på ändring

Såsom tillägg till 3 a § föreslås ett tredje moment enligt nedan;

Den som anordnar spel via elektromagnetiska vågor ska fortlöpande följa och kontrollera kundernas spelbeteende i syfte att motverka uppkomsten av spelproblem.

b) Lotteriinspektionens förslag på införande av bestämmelser i landskapsförordning

Landskapsregeringen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om förfaringsättet för omsorgsplikt.

Lotteriinspektionen är behjälplig med sakkunskap vid framtagandet av landskapsförordning för ändamålet om behov uppstår.

10 Förtydligande

Detta förslag gäller endast för spel via elektromagnetiska vågor så kallat ”online spel”.